

USPEŠAN SAJAM PRIVREDE

U sportskoj hali na Radijalcu između 5. i 8. juna održan je VII Međunarodni i regionalni sajam privrede. Prilikom otvaranja, **Mođest Dučić**, gradonačelnik Subotice je istakao:

- Pre 20-30 godina imali smo fabričke gigante, kojih više nema, raspadom nekadašnje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije velika preduzeća Subotice, slično brojnim drugim fabrikama postala su žrtve loše privatizacije. U vreme ekonomske krize najvažniji zadatak nam je da privreda stane na noge. Subotica je 2010. godine promenila svoju privrednu politiku i od tada brojne svetske firme su se nastanile u Subotici, jačajući njenu privredu.

Oskar Niković, ambasador Mađarske u Beogradu između ostalog je rekao sledeće:

- Mađarska se u oblasti ulaganja nalazi među 10 najvećih partnera Srbije, a ulaganja su usmerena prvenstveno u poljoprivredu, prerađivačku industriju, zaštitu životne sredine i turizam. Decembarska sednica Mađarsko-srpske mešovite privredne komisije je bila u službi daljeg produblivanja naših privrednih odnosa. Dovoljno je samo napomenuti početak izrade projekta za rekonstrukciju železničke pruge između Beograda i Budimpešte. Mislim da je nepotrebno naglasiti, koliko će od toga profitirati Subotica, odnosno privreda i Vojvodine i pograničnih regija.

Dragan Đurić, generalni konzul Hrvatske u Subotici je rekao, da je za njegovu zemlju posebno važno prisustvo preduzeća iz Hrvatske na sajmu u Subotici.

- Ukupno se predstavlja 24 preduzeća, odnosno Virovitica već 4. put organizuje nastup hrvatskih firmi na sajmu privrede. Hrvatska će 1. jula postati članica Evropske unije, ali i ubuduće računa na saradnju, štaviše, na više nivoa može

pružati podršku Srbiji na njenom putu ka integraciji u EU.

Zdravko Jelušić, potpredsednik Privredne komore Srbije je između ostalog govorio o tome da je za stabilnu državu potreban i odgovoran odnos države stvaranjem povoljnog privrednog okruženja, prvenstveno stvaranjem povoljnijeg poreskog sistema, većim doprinosom razvoju preduzeća u Srbiji.

Miroslav Vasin, pokrajinski sekretar privrede, zapošljavanja i ravnopravnosti polova je i zvanično otvorio sajam. Tim povodom je istakao, da trenutno najvažniji cilj Srbije je ulazak u Evropsku uniju. U tom procesu Mađarska već više godina podržava Srbiju. Ulaskom Hrvatske u EU zemlja će dobiti još jednu državu, koja će je podržati u tim naporima. Kako je rekao, tržišta Rusije, Belorusije i Kazahstana sve više dobijaju na značaju, a u razvoju privrede važnu ulogu imaju i zemlje CEFTE. Naglasio je: prema pisanju uglednog „Financial Times“-a, Vojvodina je 2012. bila 4. najprosperitetniji region Evrope sa aspekta ulaganja.

Za vreme sajma privrede održan je izuzetno sadržajan stručni program s veoma interesantnim temama. U gradskoj kući je dugog dana sajma održan skup na temu „Potencijali saradnje sa Mađarskom“, čije je učesnike pozdravila **Marija Kern Šolja**, predsednica Skupštine grada Subotica. **Duško Karagić** ekonomski savetnik ambasade Mađarske u Beogradu je istakao značaj Srbije za preduzetnike iz Mađarske. Njima povezivanje sa firmama iz ove zemlje otvara vrata prema tržištima Rusije, Belorusije, Kazahstana i Turske. Slobodan Vojinović, predsednik Regionalne privredne komore Subotica je govorio o dosadašnjim rezultatima privredne saradnje dve zemlje i o mogućnostima razvoja tih odnosa putem projekata, koji bi se mogli realizovati u sledećem. O već realizovanim IPA programima prekogranične saradnje između Mađarske i Srbije govorio je zamenik direktora

Predsednik Privredne komore Subotice sa novinarima

Nastavak na 2. strani

ra Sekretarijata IPA programa, a predstavnici Poslovne mreže Karpatske regije su informisali prisutne o radu ove mreže. Kako su rekli, cilj poslovne mreže je da pomogne otvaranju privrede zemalja iz srednjoistočne Evrope prema privredama ovog čitavog regiona, i da na taj način potpomogne razvoj ovih prostora u evropski priznatu, jaku privrednu regiju.

Istog dana je u Plavoj sali Gradske kuće održano predavanje o značaju USAID projekta održivog lokalnog razvoja. Pozdravljajući učesnike skupa Marta Dobo, član Gradskog veća zadužena za međunarodnu i regionalnu saradnju istakla je da će ideje i inicijative pokrenute i ovom prilikom doprineti uspešnoj realizaciji USAID projekta za razvoj i unapređenje poljoprivredne proizvodnje u Subotici, Somboru i Kanjiži, kao i jačanje međuopštinske saradnje u oblasti poljoprivrede. Direktor USAID projekta lokalnog održivog razvoja, Huard Okman, je podsetio prisutne, da će Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID), podržati opremanje laboratorije za kontrolu kvaliteta prehrambenih proizvoda i izdavanja izvoznih dozvola u Subotici, kao i osnivanje poljoprivrednog trening centra u Somboru i izradu ekonomske analize opravdanosti formiranja međuopštinskog poljoprivredno-logističkog centra u Kanjiži.

Predavanje o evropskoj poslovnoj mreži

U sklopu stručnog programa sajma i treći sajamski dan je obilovao događajima, pošto su održana predavanja o primeni zakona o ambalaži i ambalažnom otpadu, o usklađivanju obaveza po tom zakonu, zatim o proizvodnji, plasmanu i distribuciji hrane na domaćem odnosno inostranom tržištu, a takođe je bilo interesantno i predavanje o evropskim aspektima ruralnog razvoja.

Na Međunarodnom i regionalnom sajmu privrede iz 8 zemalja prisutno je preko 200 izlagača. Razgovarajući sa izlagačima sajma većina ih je izrazila zadovoljstvo vođenim poslovnim razgovorima, uspostavljenim kontaktima, čiji će se rezultati videti tek za nekoliko meseci.

Prijem delegacije Bresta kod zamenika gradonačelnika Subotice

Na VII Međunarodnom i regionalnom sajmu privrede učestvovala je i veoma renomirana fabrika pića „Belalko“ iz Bresta (Belorusija).

Zamenik gradonačelnika Subotice Blaško Stantić je tim povodom u Gradskoj kući primio delegaciju beloruskog grada Bresta, koju je predvodio načelnik administracije moskovskog rejona ovog grada **Aleksandar Stepanović Rogaćuk**. Tom prilikom se razgovaralo o dosadašnjim kontaktima dva slična grada, kao i o uzajamnim namerama o bratimljenju, o perspektivama privredne, kulturne i turističke saradnje Bresta i Subotice. Aleksandar Stepanović Rogaćuk je rekao, da Subotica i Brest imaju mnoge sličnosti: pogranični su gradovi sa dobrim geografskim položajem, bogatom kulturnom tradicijom i istorijom, slobodnim ekonomskim zonama i velikim brojem poznatih stranih investitora.

URUČENE SAJAMSKE NAGRADE

Žiri sastavljen od predstavnika organizatora i sponzora VII. Međunarodnog i regionalnog sajma privrede – Subotica 2013. je završnog dana sajma dodelio je tradicionalne sajamske nagrade. Odluku žirija je saopštio **Bela Bodrogi**, direktor JKP „Subotičke pijace“, a nagrade je uručila **Marta Dobo**, član Gradskog Veća Skupštine Grada Subotica, zadužena za međunarodnu i regionalnu saradnju, i to:

1. nagradu dobilo je Udruženje zanatlija grada sa županijskim pravom Erda, dve 2. nagrade pripale su Rotary International Clubu Subotica i DES d.o.o. iz Subotice, a dve treće nagrade dodeljene su Agenciji za razvoj ulaganja i trgovine Mađarske (HITA) i Hrvatskoj Gospodarskoj Komori. Posednu nagradu je primio predstavnik Don Don Srbije.

Prilikom svečane dodele sajamskih nagrada **Čaba Čoli**, direktor Udruženja zanatlija iz Erda je Marti Dobo predao „jestiv“ grb grada Subotice, koji je izradila jedan član udruženja od svojih proizvoda, koji se sastoje od reformskih slatkiša na bazi sušenog voća. Gradonačelnik Kiskunhalaša MKC „Nepkeru“ dodelio je paket knjiga, a Muzej čipki iz Kiškunhalaša poklonio je set ulaznica u muzej.

Dobitnici sajamskih nagrada 2013.

U ZNAKU UZAJAMNOG INTERESOVANJA

Čaba Čoli, direktor Udruženja zanatlija iz Erda i okoline već drugi put učestvuje na sajmu u Subotici, ovogodišnja poseta je međutim bila više od pukog predstavljanja.

- Na osnovu prošlogodišnjih povoljnih iskustava i odnosa između bratskih gradova Subotice i Erda smo se odlučili, da ćemo ponovo učestvovati na sajmu. No, postoji i razlog više našeg pristupa: želimo naime predstaviti, da opšta udruženja zanatlija, kakvo je i naše imaju budućnost i nakon ulaska zemlje u Evropsku uniju, da nacionalno zanatstvo može opstati i uz strogu regulativu Evropske unije, da možemo sačuvati proizvodnju i naravno svoj identitet. Naravno, moram priznati, da se broj proizvodnih zanatlija postepeno smanjuje u našem udruženju, jer danas na tržištu dominira jeftinoća. Kupci i u velikim robnim kućama traže jeftine artikle, velika većina kupuje na bazi cene robe, a zanatlije, mali preduzetnici ne mogu ili samo retko mogu obezbediti jeftinu proizvodnju. Vrednost njihovih proizvoda u velikoj srazmerno čine troškovi radne snage pa se ne mogu utrkivati sa masovnom proizvodnjom velikih proizvođača. Tome doprinosi još i to, da u zemljama Dalekog istoka u fabrikama za masovnu proizvodnju radnici imaju niske plate, a kod nas na zarade zaposlenih talože se brojni nameti (porezi, doprinosi), pa mali preduzetnici ne mogu biti konkurentni sa cenama svojih proizvoda. Ali jesu konkurentni u kvalitetu, u specifičnostima i jedinstvenoj proizvodnji, pa se nadamo, da će u društvu uvek postojati sloj kupaca, koji će u slučaju tih proizvoda prednost dati upravo tim svojstvima i da će biti tražnje za proizvodima malih preduzetnika.

Marta Dobo prima „jestivi” grb

članove izlet po Vojvodini. Verujte, bio je pravi doživljaj sreći se sa preduzetnicima, zanatlijama iz Temerina, Subotice, Sente i Kanjiže. Na ovogodišnji sajam u Subotici smo došli sa proizvodima onih zanatlija, na susret privrednika smo pozvali one preduzetnike, koji već imaju poslovne odnose sa ovdašnjim preduzetnicima ili su te veze još u povoju. Zbog toga je i povećan broj izlagača sa prošlogodišnjih 12 na 19. Voleli bi smo međutim da ovi odnosi ne budu jednostrani. Erd je prelep grad, blizu Budimpešte sa izvanrednim prirodnim resursima, termalnom banjom, izvanrednim restoranima i poslastičarnicama – dakle vredni posetiti. Nadamo se da u novoj Sportskoj hali Erda, grada sa pravima županije, uskoro ćemo i mi moći organizovati slične sajmove, kao što je ovaj međunarodni i regionalni sajam u Subotici, pa bi se ovdašnji preduzetnici mogli predstaviti kod nas i mogli bi nastaviti poslovne razgovore. Koliko su ozbiljne naše namere to dokazuje i činjenica, da su preduzetnici, zanatlije iz Erda posebnim autobusom došli na sajam, ne samo oni, koji izlažu svoje proizvode, već i mnogi drugi. U delegaciji je bilo tri gradonačelnika iz okolnih naselja, zamenika gradonačelnika, primili su nas u lokalnoj samoupravi, gde smo se sreli sa ov-

dašnjim preduzetnicima, posle smo organizovano posetili sajam. Predstavnicima nekoliko firmi su vodili konkretne razgovore, npr. i sa firmama iz Crne Gore, pa sve u svemu možemo reći da je za nas sajam u Subotici bio uspešan. A pošto je štand Udruženja zanatlija Erda i okoline zaslužio 1. nagradu sajma za Najlepši štand, naša je obaveza da dođemo i sledeće godine, prema tome biće nas i na sledećem sajmu privrede u Subotici.

Preduzetnici iz Erda u press centru Subotice

TRAŽE SE KAZANI ZA PEČENJE RAKIJE

Subotički DES d.o.o. je posetiocima VII Međunarodnog i regionalnog sajma privrede u Subotici ponudio širok asortiman svojih proizvoda. O interesovanju za njihove proizvode Miroslav Vukomanović, rukovodilac tehničke pripreme DES-a je rekao:

- Posetiocima smo ponudili kazane za pečenje rakije od najmanjih, pa do najvećih, dakle od 10 i 30 litara, pa do nekoliko stotinu litara. Bilo je puno pitanja o mogućnostima pojedinih kazana, i naravno o cenama pojedinih proizvoda i sigurno će određeni broj zainteresovanih – kojih je bilo čak i iz Mađarske – potražiti fabriku i kupiti kazane, koji su inače veoma kvalitetni, izrađeni od kvalitetnog i atestiranog materijala, što im obezbeđuje dugačak vek trajanja. Svi naši materijali, koje ugrađujemo u te proizvode imaju odgovarajuće sertifikate, što znači, da je dozvoljena njihova upotreba u prehrambenoj industriji. Nisam slučajno spomenuo male kazane od 10 ili 30 litara. Naime, svesni smo toga, da nemaju svi velike voćnjake, da nemaju puno voćki recimo u okućnici, a ipak se skupi dovoljno voća za pečenje rakije. Njima se ne isplati kupovati veći kazan, te potrebe će zadovoljiti i ovi najmanji, a i njihova cena je po nama prihvatljiva, i da ta domaćinstva mogu sebi priuštiti jedan takav manji kazan. Od 10 litara cena je 19.500 dinara, a od 30 litara 32.224 dinara, što smatramo adekvatnim, jer se ne šteti na materijalu, i u ove male kazane ugrađujemo iste materijale, kao i u one veće. Upravo zahvaljujući tom standardnom kvalitetu uspešno odolevamo svim poteškoćama već više od 50 godina. Za to su najbolji primer naše ledne prskalice od bakra, koje su takođe deo naše standardne proizvodnje. Moram reći, da potražnja za tim prskalicama je opala, jer se na tržištu mogu naći prskalice od plastike,

Nastavak na 4. strani

koje se mogu koristiti godinu, dve, tri, u zavisnosti od proizvođača, koje su jeftine i masovno se kupuju. Ali takođe je činjenica, da se još uvek mnogi pouzdaju u naše ledne prskalice od bakra, donose nam stare prskalice na remont, na popravku, što mi i uradimo u našem servisu, potpuno obnavljamo i stare prskalice, jer ako se pravilno koriste i održavaju, dugo-dugo godina će opsluživati jednu voćarsku porodicu. Nažalost kupovna moć je niska, pa ljudi više gledaju cene nego kvalitet. Ali uvek je bilo i – nadam se – biće ljudi, kojima je stalo do kvaliteta i da će se ipak radije odlučivati za naše proizvode. I na kraju dozvolite mi da kažem, da bez obzira na to što smo mi metaloprerađivački pogon, naši rezultati i proizvodnja umnogome zavisi od poljoprivrede odnosno od voćara, da li će biti dobar rod ili ne, kakav će biti kvalitet voća, itd. S toga mogu vam reći da i mi često gledamo u nebo, zajedno sa proizvođačima voća, jer ako je njima dobro, to se odražava i na naš rad.

ZNAČAJNA PODRŠKA

Vlada Mađarske – putem raznih institucija – neprekidno podržava nastup mađarskih izlagača na Međunarodnom i regionalnom sajmu privrede u Subotici. Zahvaljujući tome i ove godine je štand Mađarske bio na zavidnom nivou. O tome smo pitali Đendi Tancoš Vargu, načelnika odeljenja inostranih izložbi i manifestacija Mađarskog ureda za spoljnu ekonomiju (HITA).

- Drago mi je što smo osvojili treću nagradu sajma za najlepší štand, jer smo se stvarno trudili, da mađarski izlagači budu predstavljeni putem lepo uređenog izložbenog prostora.

Ove godine HITA već treći put pruža podršku izlagačima za nastup na subotičkom sajmu. U okviru štanda Mađarske predstavljani su proizvodi, usluge 18 firmi, preduzeća i preduzetnika. Oni međutim nisu se samo predstavili, već su tražili i poslovne partnere. Iz razgovora sa izlagačima znamo da su zadovoljni sa sajmom, jer ne jedan od njih je vodio ozbiljne poslovne razgovore i to u raznim pravcima, od trgovine do proizvodne saradnje. Vrednost ovih razgovora trenutni nije

moguće izraziti u forintama, jer nam iskustva govore o tome, da za realizaciju i najozbiljnijih poslovnih namera treba najmanje godinu-dva dana. Posle započetih razgovora slede dalji pregovori, temeljne pripreme i potrebna je velika istrajnost kako bi se na kraju moglo govoriti o rezultatima izraženim u novcu. Veoma su važne prve impresije, dakle sajamski nastup mora odražavati naše ozbiljne namere, treba se prisustvovati sajmovima, pošto te manifestacije uglavnom pomažu u ostvarivanju prvih kontakata. Za pojedine firme međutim višednevni boravak u inostranstvu ponekad znači takve troškove, koje ne mogu podneti, i upravo zbog toga je važna podrška od strane države. I sledeće godine želimo nastaviti ove aktivnosti na izgradnji tržišta, ali broj izlagača koji će i sledeće godine doći na subotički sajam prvenstveno zavisi od državnog budžeta, od stanja u privredi. Mi bi smo svakako želeli da mađarske firme i na sajmu 2014. godine učestvuju sa tradicionalno kvalitetnom ponudom.

Na VII Međunarodnom i regionalnom sajmu privrede najstariji izlagač bio je **Andraš Brušnjai** rodom iz Bačkog Petrovog Sela, koji se bavi ovim zanatom uz neke početne prekide od 1952. godine. Voli da priča o svom dugačkom i zbivanjima bogatom životu.

- U ono vreme mi se baš nije učilo, i jednom prilikom mi je seoski učitelj rekao nakon jedne slabe ocene, da neće biti ništa od mene, jedino mogu biti svinjar. To sam i ispričao ocu, a on je rekao, da nećeš ti biti svinjar, već krznar. To mi se baš i nije sviđelo, jer sam želeo biti stolar, drvo me je uvek više privlačilo, ali protiv oca nije se moglo, došao sam u Suboticu i 1954. sam položio zanatski ispit. Moj majstor međutim nije imao posla, nisam mogao ostati

kod njega, vratio sam se na selo, a tamo me je čekalo isto, što je bilo i u Subotici: nije bilo posla. Kao petnaestogodišnjak počeo sam raditi u fabrici opeka kao fizički radnik. Nije bilo lako, jer je dnevna norma bila 14 kubika zemlje, ali moralo se, nije bilo druge. A onda su došli po mene, da Fabrica kože „Panonija“ u Subotici prima radnike, pa sam se zaposlio. Naravno radio sam i kod kuće, pošto sam mogao nabaviti potrebne materijale. „Zorka“ je proizvodila sumpornu kiselinu, stipsu, pa sve što je trebalo, moglo se naći u mestu. A gde je sada „Zorka“, gde je fabrica kože? Mogao bih reći, a gde su ona lepa stara vremena. Jer u ono vreme ipak je bilo lakše, kao da su ljudi imali više novca, a zapravo u ono vreme skoro niko nije bio naročito bogat.

Odavno se bavim ovim zanatom, ali i dan danas tvrdim, da i ako je čovek uči do kraja života, i onda neće steći svo potrebno znanje do najsitnijih detalja. Bio je period kada sam pravio puno presvlaka za sedišta novih automobila. Tada je još bilo kredita, obični ljudi su mogli kupiti kola, a ako je u nečijim kolima video lepu presvlaku, onda je i on hteo takvu. Ljudi su jedni drugima govorili, ko je napravio te presvlake, pa mi uopšte nije trebala nikakva reklama, jer kvalitetan rad je povlačio za sobom druge. Silom prilika sam dospao u Konfekciju Željezničar, gde smo u ono vreme za Nemce proizvodili bunde. Sirovina je dolazila iz inostranstva, mi smo iskrojili, sašili, a napolju su zašili etikete i prodavali kao svoje. I tamo sam morao mnogo toga naučiti, jer je to bio sasvim drugačiji posao. Iz fabrike konfekcije sam otišao u penziju 1987. godine, ali je penzija tako mala, da još uvek moram raditi i u stare dane. Moja žena nikad nije bila u radnom odnosu, radila je uvek u oko kuće, ako je trebalo, pomagala je meni, ali moja penzija nije dovoljna za život. Dobro je, što još uvek ima onih, kojima je stalo do kvaliteta, pa ima tražnje za mojim proizvodima, ali je novca ipak sve manje. Pošto je malo kupaca, ako mi neko dolazi ozbiljnim namerama moram biti spreman na pogađanje. I za vreme sajma mnogi su posetili moj štand, da bi kupili ovo ili ono, a kad sam rekao njihovu cenu, često su mi uzvratili, da je to puno, toliko ne mogu dati za to. Pa smo se pogodili, jer se roba mora prodati, novac potiče od robe koju će kupac uzeti. Da bih radio za svoju dušu, da za sebe proizvodim ove lepe stvari, onda ne bih imao ni za crkavicu. Pričao sam s jednim kupcem o mnogo čemu. Videlo se, da ceni moj rad. Kad smo počeli o cenama, rekao sam mu, da li zna, kako je teško izraditi dati komad, i koliko košta sam materijal? Na to je odgovorio: „Znam, a da li vi znate, koliko je teško zaraditi taj novac?“ Na žalost morao sam mu dati za pravo. Npr. nisam uspeo da se pogodim s jednim potencijalnim kupcem. Posle sam se kajao što se nismo našli, jer bi mi itekako dobro došao i taj novac.

DANI PIJACA SRBIJE U SUBOTICI

Zamenik gradonačelnika Subotice **Blaško Stantić** je 7. juna na trgu ispred gradske kuće otvorio 3. sajam domaće hrane, vina i rakije „Ukusi tradicije“, koji je održan u organizaciji Preduzeća za odnose s javnošću, marketing i propagandu „PiaR“ d.o.o. iz Subotice i Udruženja „Ukusi tradicije“, u saradnji sa Poslovnim udruženjem „Pijace Srbije“, dok je pokrovitelj ove manifestacije bio grad Subotica.

Paralelno sa sajmom Poslovno udruženje „Pijace Srbije“ je prvi put organizovalo manifestaciju „Dani pijaca Srbije“, koju je otvorio Predrag Veinović, potpredsednik UO Poslovnog udruženja „Pijace Srbije“.

Blaško Stantić je istakao, da je ovaj sajam izvanredna prilika za promociju domaćih proizvođača, zanatstva i narodnog stvaralaštva. Pomoću predstavnika PUPSA-a i pijačnih uprava ovaj sajam proizvođačima pruža mogućnost da na pijacama širom zemlje plasiraju svoje proizvode, i da time poboljšaju asortiman i kvalitet ponuđenih proizvoda.

Foto: Subotica.info

Zajednički obilazak posle otvaranja

Predrag Veinović otvarajući manifestaciju „Dani pijaca Srbije“ je naglasio, da je za Poslovno udruženja „Pijace Srbije“ posebno važno da do kraja godine pokrene inicijativu o donošenju Zakona o pijacama. Taj propis je od velike važnosti za ovu delatnost, jer se radi o velikom broju proizvođača sa specifičnim i kvalitetnim proizvodima iz svih krajeva naše zemlje. U supermarketima se možda neki proizvodi mogu kupiti jeftinije, ali na pijacama uglavnom se mogu kupiti kvalitetni i zdravi proizvodi od poznatog proizvođača. Na sajmu „Ukusi tradicije“ bilo je oko 40 izlagača iz Srbije, Hrvatske, Mađarske i Makedonije, a na prvoj manifestaciji „Dani pijaca Srbije“ na 12 štandova predstavile su se pijačne uprave iz Beograda, Leskovaca, Novog Sada, Kraljeva, Pančeva i Subotice.

Povodom ovih manifestacija predstavnike Poslovnog udruženja „Pijace Srbije“ u Gradskoj kući primili su zamenik gradonačelnika Blaško Stantić i Dragi Vučković, član Gradskog veća zadužen za investicije.

Tom prilikom su vođeni razgovori između ostalog i o položaju pijaca, pijačnih uprava, proizvođača i prodavaca na pijacama. Dragi Vučković je istakao, da je inicijativa za dalje uređenje pijaca i izgradnju veletržnice neće ostati mrtvo slovo na papiru, i da će lokalna samouprava pružiti podršku svima koji se bave proizvodnjom, plasmanom odnosno distribucijom poljoprivrednih proizvoda odnosno hrane.

Foto: Subotica.info

Na prijemu u Gradskoj kući

Savo Duvnjak, izvršni direktor Poslovnog udruženja „Pijace Srbije“ je naglasio, da danas u Srbiji na 410 pijaca svakodnevno radi oko 80.000 ljudi, i da bez obzira na konkurenciju, koju predstavljaju megamarketi, u ukupnom prometu i otkupu poljoprivrednih proizvoda pijačna delatnost u proseku učestvuje sa 19,5%, dok je to u nekim regijama Srbije i iznad 40%. Proizvođače domaće hrane u Srbiji tište isti problemi: mali proizvodni kapaciteti i nedostatak kanala distribucije te hrane. Plasman im jedino omogućavaju pijace, na kojima kupci zahvaljujući upravo ovoj proizvodnji mogu naći proizvode, kojih nema na policama velikih prodavnica i robnih kuća. U kvalitet njihovih proizvoda ovom prilikom mogli su se uveriti i ovađšnji kupci. Kako je rekao, ova manifestacija će se seliti iz grada u grad i da se i kroz ovakve manifestacije obezbedi direktna podrška proizvođačima zdrave hrane i kvalitetnih zanatskih proizvoda.

Izvanredan kvalitet po prihvatljivim cenama

PIJAČNE CENE

Povrće

Beli luk – mladi 40-50 din/veza
 Blitva 80 din/veza
 Boranija 120 din/kg
 Brokoli 200 din/kg
 Celer 50-80 din/kom
 Crni luk 35-50 din/kg
 Crveni luk 40-50 din/veza
 Dumbir 300 din/kg
 Grašak 70-120 din/kg
 Karfiol 70-120 din/kg
 Kiseljak 30 din/hrpa
 Krastavac 40-50 din/kg
 Krompir 50-60 din/kg
 Kupus 60 din/kg
 Majčina dušica 30-40 din/veza
 Paprika 10-25 din/kom
 Paradajz – čeri 300 din/kg
 Paradajz 100-120 din/kg
 Pasulj 220-400 din/kg
 Patison 70 din/kg
 Patlidžan 250-270 din/kg
 Peršun 40-80 din/veza
 Peršunov list 15 din/veza
 Rotkvoce 20-30 din/veza
 Rukola 1000 din/kg
 Spanać 120-150 din/kg
 Šargarepa – mlada 25-40 din/veza
 Špargla 300 din/kg
 Tikvice 20-30 din/kg
 Zelena salata 30-60 din/gl.

Voće

Breskva 80-100 din/kg
 Dinje 150 din/kg
 Grožđe 500 din/kg
 Jabuka 40-120 din/kg
 Kajsija 100-120 din/kg

Lubenica 60-80 din/kg
 Maline 300-350 din/kg
 Nektarin 150-200 din/kg
 Trešnja 70-100 din/kg
Južno voće
 Banana 100-120 din/kg
 Grejfrut 200 din/kg
 Limun 200 din/kg
 Pomorandže 120-130 din/kg

Mlečni proizvodi

Kozji sir 600 din/kg
 Kuvani sir 400 din/kg
 Maslac 800-1000 din/kg
 Mladi sir 280-350 din/kg
 Ovocije kis. mleko 140 din/l
 Ovociji dimljeni sir 900 din/kg
 Pavlaka 250-300 din/l
 Podliveni sir 320-400 din/kg
 Sirevi 400-900 din/kg
 Slatka pavlaka 450-600 din/l
 Zlatiborski kajmak 900 din/kg

Meso i preradevine

Biserka 700-750 din/kom
 Čureća krila 285-400 din/kg
 Čureća leđa 165-250 din/kg
 Čureće grudi 800 din/kg
 Čureće meso 500 din/kg
 Čureći batac 300-600 din/kg
 Čureći vrat 270 din/kg
 Kokošje meso 320-350 din/kg
 Pačije meso 500 din/kg
 Pileća džigerica 300-350 din/kg
 Pileća krila 220-250 din/kg
 Pileća leđa 100-120 din/kg
 Pileće grudi 380-430 din/kg
 Pileće grudi blk. 490-530 din/kg
 Pileće meso 280-300 din/kg
 Pileće meso mleveno 400-420 din/kg

Pileće noge 70 din/kg
 Pileći batac 310-350 din/kg
 Pileći želudac 280-300 din/kg
 Zec 420-450 din/kg

Riba

Amur 350 din/kg
 Deverika 170 din/kg
 Girice 140-160 din/kg
 Karaši 150 din/kg
 Lignje 350-370 din/kg
 Losos komad 700 din/kg
 Oslić 360 din/kg
 Oslić file 500 din/kg
 Pangasius – file /smrz./ 390 din/kg
 Pastrmka 530 din/kg
 Skuša 320-380 din/kg
 Smuđ 750 din/kg
 Som 590 din/kg
 Šaran – dimljeni 1100 din/kg
 Šaran 400-430 din/kg
 Škarpina 715 din/kg

Mešovita roba

Aleva paprika 700-1300 din/kg
 Badem očišćeni 1000 din/kg
 Brazilski orasi 1200 din/kg
 Gljive 160-1.000 din/kg
 Indijski orasi 1100 din/kg
 Jaje 8-13 din/kom
 Kikiriki 450 din/kg
 Kolači 600 din/kg
 Kore za krempitu 200-220 din/par
 Kore za pitu 170-220 din/kg
 Leblebija 600 din/kg
 Lešnik očišćen 800-1000 din/kg
 Mak 400-600 din/kg
 Med 450-650 din/kg
 Orasi – očišćeni 1200 din/kg
 Pistaći 1500 din/kg
 Prepeličja jaja 10 din/kom
 Seme bundeve 500-750 din/kg
 Sočivo 150-250 din/kg

Suve brusnice 850 din/kg
 Suve kajsije 700-800 din/kg
 Suve smokve 450-600 din/kg
 Suve šljive 400 din/kg
 Suve višnje 1200 din/kg
 Suvo grožđe 450-600 din/kg
 Testenine 200-500 din/kg
 Torte 60-100 din/kom

Cveće

Buketi od 100 din
 Cveće u saksijama 100-400 din
 Flamingo 150-200 din
 Gerbera 40-80 din/struk
 Kala 70-150 din/struk
 Karanfil 50 din/struk
 Ljiljan od 120-250 din/struk
 Margareta 100-120 din/struk
 Orhideja 150 din/struk
 Ruže 50-150 din/struk

Stočna hrana

Detelina 200-350 din/bala
 Graorica 110-160 din/kg
 Heljda 130 din/kg
 Ječam 30-35 din/kg
 Krupnik 80 din/kg
 Kukuruz 28-30 din/kg
 Muharika 120 din/kg
 Ovas 40-45 din/kg
 Proso 50-60 din/kg
 Proteinski sirak 50-55 din/kg
 Pšenica 30-35 din/kg
 Seno 150-300 din/bala
 Slama 100-200 din/bala
 Soja 80-85 din/kg
 Stočni grašak 70 din/kg
 Suncokret 60-75 din/kg
 Suncokret konzumni 100 din/l
 Svetlo seme 110-120 din/kg
 Triticale 28-35 din/kg
 Uljana repica 70-80 din/kg

/Cene od 21. juna/

IN MEMORIAM

JKP „Subotičke pijace” s bolom javlja
 da je naš zakupac

JOŽEF MIKLOŠ
 (1946–2013)

preminuo u 66. godini života.
 Neka počiva u miru!

Vladimira Nazora 8, Subotica
 Tel: 024/521-100

Značaj kontrole plodnosti zemljišta

Zemljište kao prirodni resurs je nezamenljivi preduslov poljoprivredne proizvodnje i značajan ekonomski resurs, čijem očuvanju se mora posvetiti odgovarajuća pažnja. Biljna proizvodnja predstavlja osnovu poljoprivredne proizvodnje, bilo da se njeni proizvodi koriste direktno za ishranu ljudi i domaćih životinja, ili za dalju preradu. Za razliku od domaćih životinja biljke su vezane za jedno mesto, i zato je neophodno da tu imaju povoljne uslove za život, tako da čovek agrotehničkim merama kao što su đubrenje, navodnjavanje i popravka zemljišta, nastoji da biljkama obezbedi što povoljnije uslove za razvoj, radi ostvarivanja visoke i rentabilne proizvodnje.

Ove mere nisu jeftine i radi njihovog pravilnog i ekonomičnog sprovođenja vrlo je važno sprovesti sistematsku kontrolu plodnosti zemljišta, a i Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Sl.glasnik RS 62/2006 i 41/2009), u članu 21. nalaže da je vlasnik, odnosno korisnik zemljišta od prve do pete klase u obavezi da vrši kontrolu plodnosti zemljišta po potrebi a najmanje svake pete godine.

Od 2003. godine registrovana poljoprivredna gazdinstva su u mogućnosti da izvrše besplatnu kontrolu plodnosti zemljišta koju finansira Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo, kao i lokalne samouprave. Tokom 9 godina u Subotici je izvršen veliki broj analiza, i na osnovu analiza značajno se promenio način đubrenja što je dovelo do povećanja i stabilizacije prinosa.

Kontrolom plodnosti zemljišta obuhvataju se sledeće parametri:

Određivanje pH vrednost zemljišta, koju čini koncentracija slobodnih vodonikovih jona (H^+) u zemljišnom rastvoru. Od reakcije zemljišnog rastvora zavisi rastvorljivost mnogih jedinjenja, pa prema tome i mogućnost pojavljivanja pojedinih hranjivih elemenata u rastvoru, što ima direktnog uticaja na mogućnost njihovog usvajanja od strane biljaka.

Određivanje sadržaj $CaCO_3$ (kalcijumkarbonata) u zemljištu, koji posredno ili neposredno utiče na delovanje mineralnih đubriva preko svog uticaja na promenu pH vrednosti zemljišta. Kalcijum može da ograniči proizvodnju izazivajući nedostatak neophodnih elemenata kao što su gvožđe, cink, magnezijum i dr.

Određivanje % humusa u zemljištu, koji predstavlja izvor hranjivih materija za biljku jer se njegovom mineralizacijom oslobađaju biljna hraniva a još veći je njegov uticaj na strukturu zemljišta i njegove vodne, vazdušne i toplotne osobine. Humus ulazi u sastav organomineralnog kompleksa i utiče na povoljnu strukturu zemljišta i njegovu sorptivnu sposobnost. Na peskovitim zemljištima povećava kapacitet za vodu a na glinovitim zemljištima rastresitost. Zemljišta bogata humusom su tamnija i bolje se zagrevaju. Intenzivnom obradom i navodnjavanjem humus se brže razgrađuje.

Određivanje sadržaja ukupnog azota. – Azot je neophodni makrohranjivi element koga nema u litosferi, tako da u pedosferu ne može dospeti raspadanjem minerala već tu dospeva azotifikacijom, raspadanjem organske materije i unošenjem mineralnim đubrivima. U zemljištu se nalazi u organskom i mineralnom obliku koji čine ukupan azot. Za potrebe đubrenja biljaka značajno je poznavanje sadržaja mineralnog azota u zemljištu, a poznavanje ukupnog sadržaja azota pokazatelj je potencijalne plodnosti zemljišta.

Određivanje sadržaja lakopristupačnog fosfora i kalijuma u zemljištu. – Ova dva elementa spadaju u grupu makrohranjivih elemenata i poznavanje sadržaja ova dva elementa u lakopristupačnom obliku za biljku u zemljištu, od velikog je značaja za primenu fosfornih i kalijumovih đubriva. Na osnovu rezultata analize zemljišta poljoprivrednim proizvođačima se daje i preporuka đubrenja.

Uzorkovanje zemljišta za analizu je najbolje obaviti nakon ubiranja useva, a kako ove godine predstoji izdavanje državnog zemljišta u zakup, preporuka je da se nakon ulaska u posed izvrši kontrola plodnosti, jer se na osnovu nje može odrediti najracionalnija primena đubriva, koja u troškovima proizvodnje mogu učestvovati i do 30%. Radi informisanja o sprovođenju kontrole plodnosti zemljišta, poljoprivredni proizvođači mogu da se obrate najbližoj poljoprivrednoj stručnoj službi AP Vojvodine čije kontakt telefone mogu naći na sajtu:

<http://www.polj.savetodavstvo.vojvodina.gov.rs>

Proizvođači sa prebivalištem na teritoriji Grada Subotice mogu se obratiti na telefon 555-932.

dipl. inž. Damir Varga

**MILLENNIUM
OSIGURANJE A.D.**

Budite i Vi član velike porodice „CROATIA OSIGURANJE“ D.D. iz Zagreba!

Radno vreme: od 8 do 16 sati.

Registracija i obavezno osiguranje vozila

- Tehnički pregled,
- Zeleni karton,
- Kasko osiguranje vozila i do 12 rata,
- Osiguranje svih vrsta imovine,
- Osiguranje transporta,
- Osiguranje poljoprivrede,
- Osiguranje od nesretnog slučaja (kolektivno i porodično),
- **Putničko zdravstveno osiguranje,**
- Brza i garantovana naknada štete.

FILJALA SUBOTICA
HALAŠKI PUT 38., Tel: 024/555-867 és 552-406
E-mail: mios@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

- Ništa se ne brini - kaže žena mužu koji se upravo vratio sa službenog puta, jer su mu javili za saobraćajku njegove žene.
- Niko nije povređen. Samo je jedan idiot uletio u haubu našeg automobila i napravio od njega harmoniku!
- A kojom brzinom je vozio?
- Taj kreten uopšte nije vozio, stajao je pokraj puta!

***

Slala NASA Amerikanca, Rusa i našeg čoveka na trogodišnju misiju po svemiru. Pre polaska pitali su ih imali ko posebnih želja.

- Želim da poneseš cisternu viskija da imam šta piti 3 godine - reče Amerikanac.

- Meni ubacite cisternu votke! reče Rus.

- Ja želim kamion Marlboro! reče naš čovek.

Želje im se ispuniše i oni odletišu u svemir.

Posle tri godine vratili se na Zemlju. Iz broda izlazi Amerikanac i reče:

- Da nije ovog viskija poludeo bih!

Izlazi Rus:

- Votka me spasi od dosade, poludeo bih!

Izlazi naš čovek, ruke mu se tresu, oči zakrovavile i nervozno povika:

- Ima li ko šibicu?!

***

Kada znate da ste kompjuterski ovisnik?

- Kad vam na ekran sleti muva, a vi pokušate da je ubijete strelicom miša.

***

Pohvalila se zrelija žena prijateljici:

- Muž mi je obećao da će mi za godišnjicu braka kupiti brda i doline.

- I je l' ti kupio?

- Jeste, geografsku kartu!

***

Poštar dolazi na jednu farmu i pita gazdaricu:

- Gde vam je muž?

- U štali s kravama.

- A kako ću ga prepoznati?

- On je jedini u štali čiji se rogovi ne vide.

***

Kaže tip devojci:

- Dođi večeras kod mene, nikog neće biti kod kuće.

I ona dođe, zvooni, zvooni, i zvooni kado ono: stvarno nema nikog kod kuće!

***

Spustio se NLO u blizini jednog sela. Ispred kuće sede dva seljanina.

Prilazi im vanzemaljac:

- Zdravo. Ja sam Saturn.

- Deder, Aleksa, sipaj jednu Saturnu.

Ispiše oni. Seljani gledaju nekud u stranu. Opet će vanzemaljac:

- Ja sam Saturn.

- Aleksa, sipaj još jednu Saturnu!

Opet oni ispiše, opet seljani gledaju nekud u stranu.

- Ljudi! Ja sam vanzemaljac!

- Aleksa, nemoj više da sipaš Saturnu! Čim malo popije, priča gluposti!

***

Kupa se slon, kad dojadi miš na obalu i vrišti:

- Izlazi, bre, napolje!!

Izađe slon na obalu, a miš će:

- OK, sad možeš nazad u vodu.

- Pa što si me uopšte izvlačio iz reke?

- Ma neko mi drpio kupaće gaće, pa da vidim da nisi ti.

HOROSKOP ZA JULI RAK

„Rak predstavlja litice lokvanja, koje se zatvaraju u sumrak. Rak je vosak, koji ističe kroz oštećenu koru drveća. Rak je glavica maka, kora voća, i ranjive koštice, sok, koji se stvara u njihovom skrovištu.“ – Peter Rakoš

Saveti za letovanje

OVAN: Bez obzira što teško podnosiš sedenje/ležanje na jednom mestu, za tebe savršeno letovanje bi predstavljalo slatko besposličarenje, pošto si dosad puno radio/radila. Možeš otkriti, koliko se može uživati u usporenem tempu života. A pošto je to za tebe nezamislivo, planiraj letovanje pod vedrim nebom povezano sa sportskim aktivnostima ili u Egiptu, ili u Africi.

BIK: Seoski turizam je izmišljen za tebe! Odsedajući u nekom malom porodičnom pansionu, uz lagodan tempo bi valjalo obići okolinu, leškariti u travi uživajući u lepotama prirode i zdravoj domaćoj hrani. Letovanje je idealno ako sadrži puno kulinarskih uživanja. Možda bi se mogao obaviti takvo gastronomsko putovanje u Švajcarskoj ili u Irskoj.

BLIZANCI: U svetu se skoro svuda osećaš dobro. Ali za tebe je neki planinski gradić sa puno znamenitosti, u kojem možeš sve pogledati, pročitati, otkriti. A uveče neka bude dovoljno stranaca i zanimljivih osoba s kojima se možeš sresti i upoznavati.

Možeš obići okolinu i vratiti se sa odmora kao ekspert tog mesta. Za tebe su prava mesta: Belgija, Kanada i Vels.

RAK: Srećan ti rođendan! Obožavaš vodu. Može to biti potok, reka, jezero, more. Svejedno. Obožavaš kad ti je ležaljka na obali vode, porodica je oko tebe i sve ti je na dohvata ruke. Ne možeš međutim dugo boraviti u inostranstvu – ubrzo te obuzima čežnja za domovinom. Ako npr. imaš psa, putuj samo na ona mesta, na koja ga možeš poneti sa sobom. Pogodna mesta za tebe su: Venecija, Škotska, Holandija, Tunis, Istanbul.

LAV: Voliš i potrebna ti je toplota, zraci sunca te pune energijom i najradije već sad bi bio/bila na moru sunčajući se u vrelom danu. Važno je da bude živo i za vreme letovanja. Ne voliš ništa, što je za masovnu upotrebu, privlače te egzotična, luksuzna mesta. Zadovoljiće se s opuštenim letovanjem uz puno sunčanja u Rijju, Monaku ili Monte Karlu?

DEVICA: Pravo mesto za teke je jedan mali gradić ili mirno selo, gde su ipak ulice popločane, i gde se živi bez žurbe. Svoje letovanje isključivo koristi za odmor. Pošto ti je zdravlje veoma važno, biraj mesto, gde te čeka masaža, dijetalna hrana i mnoštvo sportskih programa. Izaberi neki bolji smeštaj u kojem higijenu smatraju izuzetno važnom. Idealna mesta mogu biti Hrvatska, Švajcarska, Grčka, Krit.

VAGA: Ne treba ti usiljeni program, dosta ti je šetnja po brdima, a u međuvremenu ti je važno da budeš u dobrom društvu, s kojim možeš pričati po ceo dan. Okolina neka bude harmonična. Hotel neki luksuzni hotel. I puno spomenika kulture. Italija je idealna za tebe: možeš uživati u lepotama pejzaža, hraniti se u otmenim restoranima, a u međuvremenu posmatraš ostale. Nikako nemoj propustiti Pariz, a naročito Luvr.

ŠKORPIJA: Odavno razmišljaš o tome, kuda ići na letovanje. Ovo leto će biti pogodno da ostvariš jedan svoj san iz detinjstva. Znaš li, gde si želeo/la letovati kao dete? Ako je odgovor da, brzo pogledaj koja turistička agencija te može odvesti tamo. Rado bi na mesto, gde te niko ne zna? Tada možeš biti ono što zapravo jesi.

STRELAC: Voliš putovati, svejedno kuda, samo da si u pokretu. Imaš osećaj da je došlo vreme da završiš neki odavno odlagani kurs, ili da položiš ispit iz jezika negde u inostranstvu. U pravu si, zvezde će ti pomoći ovog leta da skupiš znanje, ali to nije razlog da propustiš pravo letovanje! Drži se dobro isprobanog porodičnog recepta i idi na isto mesto kao i ranijih godina.

JARAC: Voliš unapred isplanirati svoj godišnji odmor. Pre putovanja znaš sve unapred: kako je tamo vreme, šta treba da ponesesh sa sobom. Biće bolje da izabereš neko brdovito mesto sa stenama, po kojima se možeš pobednički pentrati. Opremljen/a kartama, klopa u ruksaku, za slučaj opasnosti mobilni, kompas i zavoj. Potraži mesto gde je sve savršeno.

VODOLIJA: Ti si čovek od iznenađenja, koji će tek pred sam polazak reći, kuda namerava. Nepoznata mesta te privlače magičnom snagom, u ekspediciju krećeš u najzabačenijim mestima sveta. Preporučujem ti visoka brda (iznad 900 m), gde preko dana možeš planinariti, a uveče pretraživati po internetu. Tvoj geslo je: sve treba isprobati. Za tebe dobra mesta su Finska, Rusija, Sidni.

RIBE: Neverovatnom fantazijom organizuješ svoj letnji program. Znaš šta hoćeš: a to je mir. Svake godine bi na isto mesto. Norveška može biti izvanredan izbor. Tamo možeš sedeti od jutra do mraka posmatrajući fjordove. Termalna banja je takođe izvanredan izbor, to će pomoći telesnim nevoljama i relaksiraće se od svakodnevnog žurbe. Obožavaš hodati po morskome pesku, pa je najbolje za tebe otići negde kraj mora ili okeana.

Marija Braun